

KATALOG ZNANJA

1. IME PREDMETA

OSNOVE PEDAGOGIKE IN DIDAKTIKE

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Splošni cilji predmeta so:

- razvijati kritični pogled na pedagoško problematiko na vzgojnem polju, na vrednote, občečloveške in človečanske pravice, za uspešnejšo analizo pedagoških situacij in ravnanje v razredu.
- razviti zmožnost povezovati cilje učnih načrtov/katalogov znanj, vsebine, učne pristope skladno z razvojno stopnjo in predznanjem učencev in spodbujati medpredmetno povezovanje;

Specifično strokovno usmerjeni cilji so:

- spoznati strokovne podlage in temeljne dokumente s področja vzgoje in izobraževanja za kakovostno vzgojno izobraževalno delo;
- seznaniti se z dejavniki, ki vplivajo na formiranje in delovanje šole kot institucije ter vlogo učitelja v vzgojno-izobraževalnem sistemu;
- spoznati temeljna pedagoška in didaktična načela;
- spoznati sodobne oblike in metode učenja in poučevanja ter prednosti in pomanjkljivosti njihove uporabe;
- uporabljati metode in strategije poučevanja, ki spodbujajo razumevanje, uporabo, povezovanje in razvijanje novega znanja (sintezo, vrednotenje);
- usposobiti se za različne načine spremljanja napredka, vrednotenja in ocenjevanja učnih izidov in za analizo izvedbe učnega procesa ter evalviranje pedagoškega dela.

3. PREDMETNO-SPECIFIČNE KOMPETENCE

V predmetu si študent poleg generičnih pridobi naslednje kompetence:

1. kritično analiziranje pedagoških situacij;
2. sodelovanje šole z družino;
3. načrtovanje pedagoškega dela;
4. izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela;
5. analiziranje učnega procesa in evalviranje pedagoškega dela.

4. OPERATIVNI CILJI

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
1. Kritično analiziranje pedagoških situacij	
<ul style="list-style-type: none"> • pozna probleme opredelitve: vzgoja, izobraževanje, socializacija, vzgoja – manipulacija; • spozna pedagogiko kot znanost o vzgoji in pedagoške discipline; 	<ul style="list-style-type: none"> • razume pojem vzgoje; • na primeru pojasni načrtovanost vzgoje in problem nezavednega; • utemelji povezanost vzgoje, posameznika in družbe; • razlikuje vzgojo med ideološko manipulacijo in podporo razvojnih potencialov učenca; • pojasni pomen interdisciplinarnega povezovanja družbenih znanosti;
<ul style="list-style-type: none"> • zna definirati pojme vzgajanje, pouk, izobraževanje (formalno, informalno, neformalno); • razume in razlikuje pojma namerna in nenamerna vzgoja; • razume in razlikuje pojma posredna in neposredna vzgoja; 	<ul style="list-style-type: none"> • vzgojno-izobraževalni proces opredeli kot nedeljiv proces vzgajanja in izobraževanja; • opredeli njuno povezanost ter pomen za samoizobraževanje in samovzgojo v današnjem času; • na primerih pojasni obe vrsti vzgoje, nujno povezanost in pomen obeh za razvoj osebnosti; • na podlagi primerov pojasni pomen posredne ali neposredne vzgoje in utemelji pomen aktivnosti za razvoj;
<ul style="list-style-type: none"> • spozna in ozavešča pomen in učinkovitost različnih vzgojnih stilov v različnih vzgojnih situacijah in družbenih razmerah; • razume in razlikuje pojma objekt in subjekt vzgoje; • razume vzročno-posledične odnose kaznovanja v vzgoji; • spozna različne vzgojne metode; 	<ul style="list-style-type: none"> • primerja in kritično ovrednoti različne stile vzgojnega ravnanja; • zavzema se za demokratičen način dela; • upošteva položaj učenca kot subjekta v vzgojno-izobraževalnem procesu; • analizira in kritično razpravlja o učinkovitosti vzgojnih metod na primerih; • usposobi se za vzpostavljanje ugodnega skupinskega vzdušja, discipline in zavzetosti, vzdrževanja dobrih medosebnih odnosov; • usposobi se za konstruktivno reševanje konfliktov;
<ul style="list-style-type: none"> • seznanjeni se z vrstami in značilnostmi vzgojnih področij; 	<ul style="list-style-type: none"> • podpira in spodbuja skladen otrokov razvoj na vseh vzgojnih področjih

<ul style="list-style-type: none"> • spozna nekatere probleme moralne vzgoje in vlogo vzgojnih predmetov v šoli; 	<p>(estetskem, telesnem, intelektualnem, moralnem ...);</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasni osnovne naloge moralne vzgoje; • utemelji razvoj moralnosti med heteronomijo in avtonomijo; • pozna pomen prenosa vrednot in značilnosti ustreznih vedenjskih vzorcev; • razlikuje vzgojne komponente tradicionalnih ter sodobnih oblik in metod dela z učenci;
<ul style="list-style-type: none"> • spozna vzgojo skozi čas; • ugotovi, da je vzgoja nujni proces za posameznika in skupnost, da vzgoja razvija posameznika, posamezniki pa prispevajo k razvoju družbe; • razmišlja o vzgoji kot zapletenem, kompleksnem in permanentnem procesu, v katerem je posameznik oblikovalec samega sebe 	<ul style="list-style-type: none"> • utemelji povezanost vzgoje in družbe; • pojasni vlogo vzgoje v družbi in jo ovrednoti pri spodbujanju in spreminjanju družbe; • opredeli značilnosti in način vzgoje v posameznih družbah in jih kritično ovrednoti; • primerja različne načine vzgoje v preteklosti z današnjimi vzgojnimi pristopi, ugotavlja podobnosti in razlike
2. Povezovanje šole in družine	
<ul style="list-style-type: none"> • seznaneni se z oblikami sodelovanja s starši; • ve, da imajo starši možnost in pravico izbrati programe; • pozna vlogo učitelja za dobro počutje in razvoj otrok; 	<ul style="list-style-type: none"> • izbere ustrezno obliko sodelovanja s starši glede na namen; •
<ul style="list-style-type: none"> • pozna vlogo družine pri razvoju in oblikovanju človekove osebnosti; • pozna sodobno opredelitev družine in se seznaneni z njenimi osnovnimi funkcijami; 	<ul style="list-style-type: none"> • pripravi primerjavo med različnimi socialnimi skupinami, ki prispevajo k oblikovanju posameznika; • ovrednoti spremembe družine skozi zgodovinski razvoj in jih kritično analizira;
<ul style="list-style-type: none"> • pozna vrste družine in značilnosti družinskega okolja; 	<ul style="list-style-type: none"> • pripravi primerjavo med vrstami družin (popolna, nepopolna, razširjena, nuklearna ...); • opredeli vzgojno moč družine, pomen ljubezni, ustrezne komunikacije in medsebojnih odnosov za dober otrokov razvoj;

<ul style="list-style-type: none"> • razume proces socializacije v družini in šoli; • razume protislovnost socializacije; • pozna dejavnike oblikovanja osebnosti; • seznaneni se z nekaterimi dejavniki, ki vplivajo na vzgojno moč 	<ul style="list-style-type: none"> • pojasni posamezne stopnje socializacije s poudarkom na primarni socializaciji; • pojasni mehanizme socializacije in identifikacije; • razloži proces identifikacije, • opredeli objekte identifikacije in internalizacije; • utemelji pomen dobrih identifikacijskih vzorov in obojestranske identifikacije za uspešno vzgojno delo; • ovrednoti pomen socializacije za razvoj otrok in za posameznika; • na primeru pojasni, da se osebnost oblikuje v medsebojnem sodelovanju vseh dejavnikov; • kritično analizira in ovrednoti nekaj dejavnikov, ki večajo ali manjšajo vzgojno moč družine in možnosti za reševanje težav; • pripravi primerjavo dela in življenja otrok v šoli in družini
3. Načrtovanje pedagoškega dela;	
<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje med različnimi načini in ravni načrtovanja ciljev (vsebinski, učno-ciljni, procesni, kompetenčni, splošni, operativni, učni smotri); • pozna pomen operativnega oblikovanja in taksonomskega razvrščanja kognitivnih učnih ciljev za kakovostno pedagoško delo; 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikuje in določa splošne in specifične (operativne) vzgojno-izobraževalne cilje na različnih ravneh z upoštevanjem različnih taksonomij;
<ul style="list-style-type: none"> • pozna tradicionalne in sodobne strategije, metode, oblike in druge sodobne pristope za doseganje ciljev; 	<ul style="list-style-type: none"> • izbere in uporabi ustrezne oblike dela, metode in pripomočke za delo, glede na cilje in namen (pouk, sprejemni izpit idr.);
<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje etape v organizaciji učnega procesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • prilagodi načrtovanje glede na zunanjo organizacijo (urnik, normative in standarde, prostor, opremo, dan v letu, v tednu, šolska pravila, na število učencev idr.) in notranjo organizacijo pouka (didaktična artikulacija učne enote);
<ul style="list-style-type: none"> • razume pomen in značilnosti vsake didaktične faze (uvajanje, obravnava, 	<ul style="list-style-type: none"> • razčleni vsako didaktično fazo (spoznavni, psihološki, metodični in materialno-tehnični vidik);

vadenje, ponavljanje, preverjanje in ocenjevanje);	<ul style="list-style-type: none"> • izbere in v pripravi kombinira didaktične etape za učinkovitost doseganja ciljev učne ure;
<ul style="list-style-type: none"> • spozna pedagoška načela za uspešno in učinkovito izvajanje pedagoškega procesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • upošteva pedagoška načela pri načrtovanju in izvajanju pedagoškega procesa;
<ul style="list-style-type: none"> • razume pomen kakovostne priprave učitelja na vzgojno-izobraževalno delo 	<ul style="list-style-type: none"> • napiše različne vrste priprav na pouk (letno, tematsko, dnevno) glede na pedagoške in psihološke zakonitosti;
4. Izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela	
<ul style="list-style-type: none"> • razume interakcijo dejavnikov oblikovanja in izvedbe pouka (didaktični trikotnik); 	<ul style="list-style-type: none"> • analizira dejavnike, ki vplivajo na kakovostno izvedbo pouka; • omogoča in spodbuja pozitivno interakcijo v didaktičnem trikotniku in med učenci;
<ul style="list-style-type: none"> • primerja uspešnost in učinkovitost različnih likov učitelja; • zna se primerno strokovno izražati; 	<ul style="list-style-type: none"> • uskladi svoj nastop, (verbalno in neverbalno) ravnanje, odnos in urejenost z zahtevami lika dobrega učitelja;
<ul style="list-style-type: none"> • zna realizirati pouk skladno z načrtovano pripravo; • pozna motivacijske dejavnike učenja in poučevanja; • razume pomen kritičnega mišljenja; • zna oceniti in spoštovati razlike med učenci; • pozna značilnosti, različne tehnike in kriterije ter napake pri preverjanju in ocenjevanju; • pozna principe in merila izpitnega preverjanja znanja učencev; • pozna različne tehnike metakognicije (ozaveščanja prepričanj, skupnega opredeljevanja ciljev, samoocena različnih faz raziskovanj idr.); • pozna sistem priprave, vodenja in evalvacije osebnih izobraževalnih načrtov učencev in drugih dokumentov za učenca in o njem; 	<ul style="list-style-type: none"> • izkazuje ustrezno strokovno znanje in razumevanje vsebin, ki jih poučuje; • ustvarja pozitivno delovno vzdušje za učenje; • zna se ustrezno strokovno odzivati v konkretnih primerih na vzgojne in učne probleme; • vodi v učence usmerjen učni proces; • razlaga, demonstrira, spodbuja vadbo, utrjevanje, korigira pri učenju; • spodbuja učence h kritičnemu mišljenju, da sprašujejo, odkrivajo, raziskujejo, presojujejo, vrednotijo, sklepajo, interpretirajo, argumentirajo, rešujejo probleme in se odločajo; • spodbuja, usmerja, svetuje učencem; • odziva se na potrebe učencev in jim pomaga; • prizadeva si čim bolj razviti dane potenciale učencev;

	<ul style="list-style-type: none"> • oblikuje in uporablja ustrezne, objektivne kriterije ocenjevanja; • spremlja in preverja napredek posameznega učenca na različne načine, skladno s cilji ter daje konstruktivno povratno informacijo; • ovrednoti prikazano znanje učencev; • spodbuja metakognicijo in samoregulacijo pri učencih; • svetuje pri vodenju in realizaciji osebnih izobraževalnih načrtov (OIN), vodenju mape učnih dosežkov (MUD) in izpolnjuje drugo pedagoško dokumentacijo;
5. Analiziranje in evalviranje učnega procesa	
<ul style="list-style-type: none"> • pozna elemente in tehnike analiziranja vzgojno-izobraževalnega procesa; • zaveda se pomena analize, samorefleksije in evalvacije za lastni strokovni razvoj; • pozna merila in kriterije kakovostno izvedenega učnega procesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • presoja kakovost lastnega dela in mišljenja na temelju intelektualnih standardov (jasnost, natančnost, točnost, relevantnost, širina, globina ...); • zapiše analizo izvedenega pedagoškega dela in samorefleksijo; • vodi pedagoško dokumentacijo; • razmišlja o svojem lastnem razmišljanju in ozavešča svoje domneve, prepričanja, vrednote;
<ul style="list-style-type: none"> • pozna osnove metodologije pedagoškega raziskovanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja različne tehnike zbiranja podatkov; • spremlja odziv učencev (njihova uspešnost, mapa, anketa idr.); • obdela zbrane podatke in jih interpretira (akcijsko raziskovanje); • na podlagi rezultatov presoja, vrednoti, sklepa in pripravi načrt za prihodnje;
<ul style="list-style-type: none"> • razume pomen vseživljenjskega učenja 	<ul style="list-style-type: none"> • načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten poklicni razvoj; • uporablja različne metode za spodbujanje motivacije na različnih področjih učenja; • izbira različne strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje (učenje učenja);

	<ul style="list-style-type: none">• spodbuja fleksibilnost in vztrajnost pri spoprijemanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja;• izbira aktivnosti, ki spodbujajo in razvijajo komunikacijske in socialne veščine;
--	--

5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV IN POSEBNOSTI V IZVEDBI

Število kontaktnih ur: 36 ur (24 ur predavanj, 12 ur seminarskih vaj v splošni učilnici).
Število ur samostojnega dela študenta: 54 (študij literature in gradiv, študij primerov in reševanje praktičnih nalog ...).